

GORSKI

popotnik

Revija Planinskega društva LPP
Leto XLI, avgust 2021

št.

2

UVODNIK	4
KAM GREMO	5
SNEŽNIK (1796 m), ČEZ MALI SNEŽNIK, SOBOTA, 4. 9. 2021	5
VELIKA ZELNARICA (2320 m), SOBOTA, 11. 9. 2021	5
KLJUČ, SOBOTA, 25. 9. 2021	6
BLEJSKA KOČA, (1639 m), SOBOTA, 16. 10. 2021	6
MAGDALENSKA GORA, SOBOTA, 30. 10. 2021	6
KOSTANJEVA NEDELJA S SLOVENSKIM PLANINSKIM DRUŠTVOM TRST, NEDELJA, 7. 11. 2021	7
VERTOVČEVA POT, SOBOTA, 13. 11. 2021	7
SOTEŠKI HRIB, SOBOTA, 20. 11. 2021	8
PREDNOVOLETNO SREČANJE ČLANOV PD LPP PR` MEHAČK, SOBOTA, 11. 12. 2021	8
KOMNA (1520 m), SOBOTA, 8. 1. 2022	9
30. NOČNI ZIMSKI POHOD NA POLHOGRAJSKON GRMADO (898 m), PETEK, 14. 1. 2021	9
PLANINA PRI JEZERU (1453 m), SOBOTA, 22. 1. 2022	10
VELIKA PLANINA – GRADIŠČE (1667 m), SOBOTA, 5. 2. 2022	10
ZELENICA – ZGORNJI PLOT (1686 m), SOBOTA, 20. 2. 2022	11
STROKOVNI ČLANKI	12
ČRPANJE VODE V STARO SIRARNO NA PLANINI PRI JEZERU	12
PAŠNE PLANINE OB ZGORNJI GOZDNI MEJI	15
MLADINSKI KOTIČEK	18
OTROCI IZ VRTCA H. C. ANDERSENA NA PLANINI PRI JEZERU (14. 6. – 18. 6. 2021)	18
PLANINSKI TABOR – PLANINA PRI JEZERU, 21. 6. –24. 6. 2021	19
KJE SMO BILI	21
IZLET V DOLINO KAMNIŠKE BISTRICE, 12. 6. 2021	21
IZLETI OKOLI LJUBLJANE:	
KLOBUK, TOŠKO ČELO, 1. 1. 2021	23
VELIKA TRATA, MEDANSKI HRIB, GRMADA, ŠMARNA GORA, 16. 1. 2021	23
REPNIJE, SMLEDNIŠKI GRAD, SMLEDNIK, VERJE, MEDVODE, 13. 3. 2021	24
GRADIŠČE, DEBELI HRIB, PLEŠIVICA, 20. 3. 2021	24
RAKITNA, OSREDEK, VRBICA, USTJE, RAKITNA, 19. 6. 2021	26
ZANIMIVOSTI	27
LETOŠNJA ZIMA JE Z OBILICO SNEGA POVZROČILA KAR NEKAJ ŠKODE NA NAŠIH OBJEKTIH NA PLANINI PRI JEZERU	27
PLEZALNA PIRAMIDA NA PLANINI PRI JEZERU	30
PO 20 LETIH JE PLANINSKA ŠOLA SPDT ŠE VEDNO AKTUALNA – OKROGLI JUBILEJ PLANINSKEGA PROJEKTA, KI SI GA JE ZAMISLIL ČLAN IN ODBORNIK FRANKO STAREC	31
KAKO SMO PRIŠLI DO KOČE NA PLANINI PRI JEZERU	32
KAKO SEM SE PRIPRAVLJALA ZA VARUHA GORSKE NARAVE	34
DOPIŠNI REDNI LETNI ZBOR ČLANOV PD LPP, 22.–26. marec 2021	36
UTRINEK IZ KNJIGE VTISOV NA NAŠI KOČI	37
IZLETI PD LPP 2021/22	40

GORSKI

Popotnik

Leto XLI/št. 2, avgust 2021

ISSN 2232-397X.

Natisnili smo: 200 izvodov

Izdaja:

PLANINSKO DRUŠTVO LPP

Celovška cesta 160

1000 Ljubljana

Tel.: 01 58 22 751

gsm: 031 259 156

mail: pdlpp1974@gmail.com

url: <http://www.pdlpp.si>

Uradne ure:

vsak 1. in 3. četrtek v mesecu

od 14:00 do 18:00

Zanj:

TOMO RUSIMOVIČ, predsednik

Prispevke pošiljati na:

silva.papez@dlpp.si

Odgovorni urednik:

TOMO RUSIMOVIČ

Uredniški odbor:

TOMO RUSIMOVIČ

BOJANA BURNIK

HELENA NOVAK

Tehnično uredništvo:

SILVA PAPEŽ

GREGOR GERČAR

Jezikovni pregled:

SILVA PAPEŽ

EMILIJA VRABER

Zunanji sodelavec:

TISKARSKI ŠKRAT

Oblikovanje in prelom:

FRANCI NOVAK

Grafična priprava za tisk in tisk:

PARTNER GRAF D.O.O.

Fotografija na naslovnici:

Tomo Rusimovič

TOMO RUSIMOVIČ

Vsako leto je več opisov akcij GRS, ki sporočajo, da so reševalci reševali planinko ali planinca, ki se je izgubil. Večina akcij se konča srečno, nekatere pa tudi tragično. Kaj je glavni vzrok, da se pohodniki (velja za oba spola) izgublajo? Verjetno je glavni vzrok ta, da zaidejo z markiranih poti in ne upoštevajo pravila, da se je treba vrniti do zadnje videne markacije in nato najti pravo pot. V naših hribih je poleg markiranih poti še mnogo poti, stezic, ki so jih naredili poznavalci terena, lovci, domačini ali pa tudi živali, ki hodijo po stečinah, in te poti velikokrat zmedejo pohodnika, da zaide s prave poti, nato pa ima dve možnosti: lahko rine naprej in se izgubi ali pride do prepadnega terena in ne more ne naprej ne nazaj; edina prava možnost pa je že opisan povratek na označeno pot.

Seveda je dobra priprava na turo največje zagotovilo, da bomo hodili po pravi poti do cilja. Proučimo zemljevid, opise v vodnikih in nato naredimo načrt našega pohoda. V nahrbtniku pa ne sme manjkati zemljevid področja, po katerem se bomo gibali, in kompas, da bomo lahko orientirali zemljevid po terenu. Dober pripomoček je tudi višinomer, ki nam potrjuje, da smo na nadmorski višini, ki je označena na zemljevidu.

Vendar novodobni pohodniki (v zadnjem času jih imenujejo tudi Covid planinci) vse upe polagajo v svoj mobilni telefon, ki ima zemljevid, in verjamejo, da bodo z njim lahko prišli do zelenega cilja. Vendar ima zemljevid (npr. Google Maps) na mobilnem telefonu lahko tudi pasti, npr. nima označenih markiranih planinskih poti, če zemljevid spremljamo preko spleta in ni naložen na mobilnem telefonu, nam bo hitro izpraznil baterijo, itd. Tako kot pri zemljevidu in kompasu je tudi pri mobilnih aplikacijah z zemljevidom področja, po katerem se gibljemo, potrebno neko znanje in poznavanje orodja, s katerim nadzorujemo svoje gibanje.

Najbolj priporočljiv program za delo z elektronskim zemljevidom je Locus Map, ki zagotavlja uporabo raznih zemljevidov (tudi plačljivih zemljevidov PZS, Sidarte itd.), ki jih naložimo na mobilni telefon in delujejo tudi brez internetne povezave). Z dodatnimi moduli je

program odličen pripomoček kolesarjem, planincem in tudi geolovcem. Več na spletni strani: Locus Map – zmogljiv program za geolov in orientacijo – www.geocacher.si. Glede na kompleksnost možnosti, ki jih tak program nudi, je nedopustno, da nam prijatelj (računalničar) naloži aplikacijo z zemljevidi na mobilni telefon, potem pa gremo na izlet in se ne znajdemo med mnogimi funkcijami, ki jih programska oprema zagotavlja. Priporočljivo je program pregledati in preizkusiti doma in se z njim podati na bližnji hrib ter v praksi preskusiti vse funkcije, ki jih bomo rabili. Na splošno pa je na planinskih turah priporočljivo vzeti s seboj tudi rezervno zunanjo baterijo (Power Bank), saj mobilni telefon uporabljamo tudi za spremljanje vremena, klice na kočjo ali klice na pomoč. Stara šala pravi, da so se pogovarjali GPS aparat, mobitel in elektrika, kdo je glavni; po šopirjenju GPS-a in mobitela je elektrika rekla, brez mene sta mrtva. Kljub poznavanju aplikacije za mobilne telefone z zemljevidi in kljub rezervni bateriji pa še vedno velja, da morata biti v nahrbtniku klasičen zemljevid in kompas, da bomo lahko brez elektrike, na klasičen način določili, kje smo in kam bomo šli.

V naši kočji lahko pohodniki kupijo kvaliteten zemljevid Bohinj v merilu 1:25 000, ki obsega področje od Spodnjih Bohinjskih gora (po novem Tolminsko-Bohinjskih gora) do okolice Triglava, poleg tega pa imamo na zalogi tudi planinski vodnik Tineta Miheliča Bohinjske gore. S to ponudbo skušamo pohodnikom ponuditi kvaliteten literaturo za boljše poznavanje Fužinarskih planin in širšega bohinjskega področja.

Naj zaključim prispevek z lastno izkušnjo. Pred mnogimi leti, ko sem še rabil izzive, sem se s pomočjo zemljevida in kompasa ter višinomera podal na pot po brezpotju z vrha Pršivca do Botrove jame, ki je v bližini naše kočje. Na vrhu Pršivca sem s kompasom orientiral zemljevid (zgornja stran proti severu) in določil azimut proti Botrovi jami 228°, na karti pa sem odčital višino Botrove jame 1600 m, da se ne bi spustil prenizko. Pot je bila polna težko prehodnega terena, vrtač, udorov, da sem moral včasih po 50 ali več metrov levo ali desno od prehoda in nato nazaj na želeni azimut, nekajkrat pa sem se tudi spustil po vrvi (abzajlal), da mi ni bilo treba hoditi okrog. Botrovo jamo sem zgrešil za ca. 20 m desno. Svojega uspeha sem bil vesel in ko danes razmišljam o njem, sem prepričan, da bi zopet uporabil staro, zanesljivo tehniko: zemljevid, kompas in višinomer, in se ne bi upal podati na pot samo z mobilnim telefonom. Ali pač, če bi imel v nahrbtniku zemljevid, kompas in višinomer!

SNEŽNIK (1796 M), ČEZ MALI SNEŽNIK, SOBOTA, 4. 9. 2021

FRANC BERGANT – BERGI

Zborno mesto:	ob 6.30 pred sedežem društva na Celovški cesti 160 v Ljubljani (pred LPP-jem)
Prevoz:	kombi, osebna vozila
Izhodišče:	Sviščaki (1242 m)
Zahtevnost:	lahka označena pot
Čas hoje:	5 ur
Višinska razlika:	554 m
Oprema:	primerna za poletje, palice
Prijave:	društvena pisarna ali Nina Miklič, 031/295-156, informacije na 031/295-469, Franc Bergant – Bergi

Zavetišče na Draga Karolina na Velikem Snežniku

VELIKA ZELNARICA (2320 M), SOBOTA, 11. 9. 2021

JANEZ MEDVED

Izhodišče:	Planina Blato (1147 m)
Zahtevnost:	lahka označena pot
Čas hoje:	8 ur, celodnevna tura
Oprema:	standardna gorniška oprema

Kratek opis poti:

S parkirišča na Planini Blato (1147 m) se usmerimo na označeno pot in vso turo bomo hodili po takšnih poteh. Najprej prispemo do kočice na Planini pri Jezeru (1453 m). Tu se okrepčamo in nadaljujemo pot proti Dednemu polju (1560 m), nadaljujemo proti Planini Ovčarija (1660 m). V nadaljevanju nas pot vodi mimo Štapc (1851 m), povzpnejo se na Malo Tičarico (2071 m) nato na Veliko Tičarico (2091 m). Pot nadaljujemo proti Mali Zelnarici (2310 m) in Veliki Zelnarici (2320 m).

Med potjo se nam občasno nudijo lepi razgledi na Dolino Triglavskih jezer, običajno so v tem času macesni že porumeneli. Spustimo se do prelaza Vrata (2192 m) in pot nadaljujemo po dolini Za Kopico do Dednega polja in nato po isti poti nazaj v dolino.

Vrh Snežnika

Kratek opis:

Snežnik oz. Veliki Snežnik je z višino 1796 m najvišji vrh v bližnji in daljni okolici, zato je z njega lep razgled po večjem delu Slovenije in bližnje sosednje Hrvaške. Ob lepem vremenu tako vidimo najvišje vrhove Gorskega kotarja in Istre, kjer izstopajo Narodni park Risnjak, Snežnik in Učka. Na slovensko stran pa preko prostranih gozdov Notranjske vidimo tudi najvišje vrhove Julijskih Alp in Karavank.

Le nekaj metrov pod vrhom se nahaja zavetišče Draga Karolina na Velikem Snežniku.

KLJUČ, SOBOTA, 25. 9. 2021

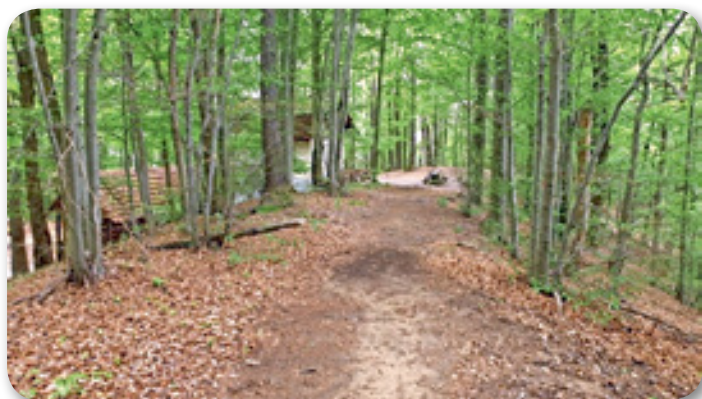
STANISLAV KRAGELJ

SOBOTNI IZLET »OKOLI LJUBLJANE« z avtobusom LPP.

Zborni mesto: ob 7.15, Bavarski dvor – Kozolec

Kratek opis:

S postaje Belica se usmerimo na peš pot skozi Babno goro in skozi naselje Zibel nadaljujemo po grebenu na Ključ. Z vrha hriba Ključ sestopimo v Brezje pri Dobrovi, kjer ujamemo mestni avtobus.

BLEJSKA KOČA, (1639 M), SOBOTA, 16. 10. 2021

FRANC BERGANT

Zborni mesto: ob 7.00 pred sedežem društva na Celovški cesti 160 v Ljubljani (pred LPP-jem)

Prevoz: kombi, osebna vozila

Izhodišče: Rudno polje (1347 m)

Zahtevnost: lahka označena pot

Čas hoje: 5 ur

Višinska razlika: 283 m

Oprema: primerna za poletje, palice

Prijave: društvena pisarna ali Nina Miklič,
031/295-156, informacije na
031/295-469, Franc Bergant –
Bergi

Blejska koča na Lipanci

MAGDALENSKA GORA, SOBOTA, 30. 10. 2021

STANISLAV KRAGELJ

SOBOTNI IZLET »OKOLI LJUBLJANE« z avtobusom LPP.

Zborni mesto: ob 7.15, Bavarski dvor – Kozolec

Kratek opis:

Krenemo s postaje Cikava po poti nad avtocesto in skozi Hrastje, nato vkreber po gozdni poti do cerkvice Sv. Magdalene. Z vrha nadaljujemo skozi Repče ter po gozdni poti preko Pirčevega hriba na Molnik. Spustimo se skozi vas Orle, kjer se podamo proti postaji LPP Rudnik in ujamemo mestni avtobus.

KOSTANJEVA NEDELJA S SLOVENSKIM PLANINSKIM DRUŠTVOM TRST, NEDELJA, 7. 11. 2021

TOMO RUSIMOVIČ, HERMAN REDNAK

Zborno mesto: ob 7.00 pred sedežem društva na Celovski cesti 160 v Ljubljani (pred LPP-jem)

Predviden čas hoje: 2–3h

Zahtevnost: nezahtevno

Oprema: lažja planinska obutev, oblačila, primerna vremenu

Višinska razlika: neznana

Stroški izleta: 0

Članska izkaznica: plačana članarina PZS za tekoče leto 2021

Prijave: društvena pisarna ali Nina Miklič, tel.: 031 259-156 do četrтка, 4. 12. 2021.

Potrebna telesna pripravljenost: povprečna telesna pripravljenost

Kratek opis:

Priljubljen izlet, ki ga vsako leto organizirajo naši prijatelji iz SPD Trst, je že konstanta v naših izletniških

programih. Tudi letos vabimo vse, ki se radi v dobri družbi sprehodijo po kraški gmajni in občudujejo rdeč ruž, da se udeležijo izleta, ki ima poleg pohoda glavni poudarek na druženju s prijatelji, ob dobri jedi in pijači in s pečenim kostanjem za povrhu. Degustirali bomo tudi, kaj je našim prijateljem vinarjem prinesel sveti Martin.

Verjetno bodo naši pobrateni planinci zaradi epidemije Covida letos združili izlet Kostanjeva nedelja in letno srečanje planincev PD LPP in SPD Trst. Zato vas vabim, da se izleta z dvojno vsebino udeležite v čim večjem številu.

VERTOVČEVA POT, SOBOTA, 13. 11. 2021

FRANC BERGANT - BERGI

Zborno mesto: ob 7.00 pred sedežem društva na Celovski cesti 160 v Ljubljani (pred LPP-jem)

Prevoz: kombi, osebna vozila

Izhodišče: Ustje

Zahtevnost: krožna pot (18 km), lahka označena pot

Čas hoje: 5 h

Oprema: glede na vremenske razmere, pohodne palice

Prijave: društvena pisarna ali Nina Miklič, 031/295-156, informacije na 031/295-469, Franc Bergant – Bergi

Ostri Vrh

Kratek opis:

Ostri Vrh je 422 metrov visok hrib, ki se nahaja nad krajem Gaberje, ki leži sredi Vipavskih brd. Hrib je najbolj obiskana izletniška točka vasi, na njem sta postavljena križ in vpisna knjiga. S hriba se razprostira pogled po vsej Vipavski dolini in Goriški ter čez Kraško planoto do morja.

Pot vodi od izhodišča ob vznožju vasi Ustje, skozi Dolenje, do Ostrega vrha, preko Planine, kjer je Matija Vertovec služboval, do Šmarij, kjer je bil rojen, ter nazaj na izhodišče na Ustjih.

Pot je dolga približno 18 km, je dobro označena in vodi tudi mimo ponudnikov na Vipavski vinski cesti, ki vas prijazno postrežejo, če se na poti ustavite pri njih. Ob poti je vrsta naravnih in kulturnih spomenikov. Opazujete lahko nahajališča fosilov ob Vipavi, navdušijo vas tipična vipavska naselja, kot je na primer spomeniško zaščiteno središče vasi Šmarje, na razglednih točkah, kot je na primer tista na Ostrem vrhu, pa se vam odpre prečudovit pogled na vso Vipavsko dolino. Pot traja približno 5 ur, če pa si med potjo privoščite kakšen daljši postanek, pa še kaj več.

Matija Vertovec je eden najpomembnejših slovenskih strokovnih piscev 19. stoletja. Rodil se je 28. januarja 1784 v zaselku Jakulini pri Šmarjah na Vipavskem. V duhovnika je bil posvečen leta 1807 v Gorici, kasneje pa je služboval v Vipavi, na Planini in v Šentvidu, današnjem Podnanosu, kjer je 2. septembra 1851 tudi umrl.

Vertovec je svoje življenjsko poslanstvo uresničeval z izobraževanjem ter moralno in versko vzgojo preprostih ljudi. Matija Vertovec je bil za časa svojega življenja cenjen in spoštovan zaradi svojega strokovnega dela in skrbi za majhnega človeka, njihove vsakdanje težave in pričakovanja.

SOTEŠKI HRIB, SOBOTA, 20. 11. 2021

STANISLAV KRAGELJ

SOBOTNI IZLET »OKOLI LJUBLJANE« z avtobusom LPP.

Zborno mesto: ob 7.15, Bavarski dvor – Kozolec

Kratek opis:

S postaje Podgorica se povzpne na Oljski hrib in po grebenu nadaljujemo na Soteški hrib. Z vrha

sestopimo do Nadgorice. Proti Dobravi gremo čez Goričico, prečkamo progo in cesto, po gozdni poti pridemo na Straški vrh in mimo Dobena na vrh Rašice. Sledi spust v Gameljne, kjer ujamemo avtobus LPP.

PREDNOVOLETNO SREČANJE ČLANOV PD LPP PR' MEHAČK, SOBOTA, 11. 12. 2021

TOMO RUSIMOVICH, HERMAN REDNAK

Zborno mesto: ob 8.00 pred sedežem društva na Celovški cesti 160 v Ljubljani (pred LPP-jem)

Predviden čas hoje: približno 3 h

Zahtevnost: nezahtevno

Oprema: obleka, primerna vremenu: dobra obutev, pohodniške palice (če bo sneg, priporočamo dereze) in obvezna dobra volja

Prijave: društvena pisarna ali Nina Miklič, 031/259-156 do četrтка, 10. 12. 2020

Kratek opis:

Več nas bo, bolj lušno bo, sem napisal lani, in tudi za letos velja enako. Z datumom srečanja smo malo pohiteli, da vas ne bomo vabili v božično-novoletnih dneh. Vsi, ki ste se srečanja udeleževali do sedaj, boste zagotovo zopet prišli, tisti, ki pa še niste bili, pa pridite – ne bo vam žal! Vsako leto enako, pa vendar vsako leto malo drugače, kot je po navadi v veselem decembru! Kot je že v navadi, se bomo na pohod podali po Mačkovem grabnu do Gont, nato pa se bomo preko Polhograjske Grmade spustili do kmečkega turizma Pr'Mehačk. Pot bomo prilagodili zimskim razmeram in vremenu. Po kmečki pojedini nas bo obdaroval božiček, ki pa nima svojega fonda za darila, zato mora vsak udeleženec prinesiti s seboj darilo v

vrednosti 5–10 €. Darila bo božiček nato razdelil na podlagi žrebanja. Sledi družabni del, izmenjava vtisov o letošnjih planinskih dogodivščinah in načrtovanje novih planinskih podvigov. Upam, da se bomo tudi malo zavrteli ob zvokih harmonike in si zaželeli vesele praznike ter srečno in zdravo novo leto, pa še obilo uspešnih planinskih doživetij.

Vabljeni, da se prednovoletnega srečanja članov Planinskega društva LPP udeležite v čim večjem številu!

Božiček s palčkom, če ste bili pridni, spet pride.

KOMNA (1520 M), SOBOTA, 8. 1. 2022

JANEZ MEDVED

Izhodišče: Savica (653 m)
Zahtevnost: snežna tura
Čas hoje: 5 ur – dnevna tura
Oprema: standardna zimska gorniška oprema, čelada, cepin, dereze

Kratek opis poti:

S parkirišča pri Domu pri Savici (653 m) nas pot vodi v ključih do Doma na Komni (1520 m). Pot je dobro vidna in običajno že uhojena. Vračamo se po isti poti.

30. NOČNI ZIMSKI POHOD NA POLHOGRAJSKON GRMADO (898 M), PETEK, 14. 1. 2022

FRANC BERGANT - BERGI

Zbornno mesto: ob 17.00 pred sedežem društva na Celovški cesti 160 v Ljubljani (pred LPP-jem)
Prevoz: kombi
Izhodišče: Polhov Gradec
Zahtevnost: zimska – označena pot
Čas hoje: 2 h 45 min
Oprema: naj bo prilagojena vremenskim razmeram (čelna svetilka, palice in dereze po potrebi)
Organizator: PD Blagajana
Prijave: društvena pisarna ali Nina Miklič, 031/295-156, do četrтка 14. 1. 2022, informacije na 031/295-469

Polhograjska Grmada je 898 m visok vrh, ki se nahaja v osrčju Polhograjskih Dolomitov. Z vrha, na katerem se nahajata vpisna skrinjica z žigom ter razgledna plošča, se nam odpre lep razgled po večjem delu zahodne in osrednje Slovenije.

PLANINA PRI JEZERU (1453 M), SOBOTA, 22. 1. 2022

STANISLAV KRAGELJ

Zborni mesto: ob 7.00 pred sedežem društva na Celovški cesti 160 v Ljubljani (pred LPP-jem)

Prevoz: kombi in osebni avtomobili

Izhodišče: Stara Fužina (551 m)

Zahtevnost: lahka snežna tura

Čas hoje: 6–8 h

Priporočena oprema: pohodne palice, dereze (male derezice), cepin, gamaše, udobni gorniški čevlji, oblačila, primerna vremenu in letnemu času, zaščita za sonce/dež/veter, malica in pijača iz nahrbtnika.

Članska izkaznica – plačana članarina PZS za tekoče leto 2022

Prijave: društvena pisarna ali Nina Miklič, tel.: 031/259-156 do četrta, 18. 1. 2022

Opomba: na Planini bomo imeli vajo z lavinsko žolno. Vadili bomo hojo s cepinom in ustavljanje s cepinom.

Kratek opis:

S parkirišča v Stari Fužini gremo po odprtem terenu in se usmerimo na gozdno pot v smeri planine Vogar. Mimo Kosijevega doma na Vogarju (1054 m) nadaljujemo proti Planini Blato. S Planine Blato krenemo po gozdni poti do Planine pri Jezeru.

Povratek na Planino Blato in Vogar ali po cesti do Stare Fužine.

VELIKA PLANINA – GRADIŠČE (1667 M), SOBOTA, 5. 2. 2022

STANISLAV KRAGELJ

Zborni mesto: ob 7.00 pred sedežem društva na Celovški cesti 160 v Ljubljani (pred LPP-jem)

Prevoz: kombi in osebni avtomobili

Izhodišče: Kranjski Rak (1029 m)

Cilj: Gradišče 1667 m

Zahtevnost: lahka snežna tura

Čas hoje: 5 h

Priporočena oprema: pohodne palice, male dereze, gamaše, udobni gorniški čevlji, oblačila, primerna vremenu in letnemu času, zaščita za sonce/dež/veter, malica in pijača iz nahrbtnika.

Prijave: Članska izkaznica – plačana članarina PZS za tekoče leto 2022
društvena pisarna ali Nina Miklič, tel.: 031/259-156, do četrta, 3. 2. 2022

Kratek opis:

S parkirišča Kranjski Rak gremo po cesti in se usmerimo na gozdno pot, ki nas vodi mimo Gojske planine do Domžalske koč. Čez planšarsko naselje nadaljujemo do Marije Snežne in naprej na Zeleni rob. Nato se povzpne na Gradišče, 1667 m.

Povratek na Kranjski Rak.

ZELENICA – ZGORNJI PLOT (1686 M), SOBOTA, 20. 2. 2022

STANISLAV KRAGELJ

Zborno mesto: ob 7.00 pred sedežem društva na Celovški cesti 160 v Ljubljani (pred LPP-jem)

Prevoz: kombi in osebni avtomobili

Izhodišče: Ljubelj (1058 m)

Cilj: Zgornji plot (1686 m)

Zahtevnost: lahka snežna tura

Čas hoje: 4 h

Priporočena oprema: pohodne palice, dereze, cepin, gamaše, udobni gorniški čevlji, oblačila primerna vremenu in letnemu času, zaščita za sonce/dež/veter, malica in pijača iz nahrbtnika.

Članska izkaznica – plačana članarina PZS za tekoče leto 2022

Prijave: društvena pisarna ali Nina Miklič, 031/259-156 do četrta, 18. 3. 2022

Kratek opis:

S parkirišča Ljubelj (1058 m) se usmerimo proti Zelenici in nadaljujemo v smeri Zgornji plot (Triangel). Dom na Zelenici je odprt.

Povratek po isti poti nazaj na Ljubelj. Obiskali bomo muzej v Tržiču.

ČRPANJE VODE V STARO SIRARNO NA PLANINI PRI JEZERU

TOMO RUSIMVIČ

Le malo ljudi opazi majhno betonirano hiško s kovinskimi vrati, ki stoji pod našim spodnjim rezervoarjem pri izviru studenca, ki našo kočo oskrbuje s pitno vodo. Še manj pa je obiskovalcev planine, ki bi vedeli, čemu je ta betonska hiška služila.

Betonska hiška s kovinskimi vrati

V času zidave stare sirarne, ki je nato pogorela in smo na njenih temeljih postavili našo planinsko postojanko, sta nastala tudi omenjena betonska hiška in rezervoar z zajetjem pitne vode. Ko odpremo kovinska vrata hiške, se nam prikaže hidravlični oven, ki je nekoč z vodo oskrboval sirarno. Žal je tlačna posoda počena, ker pred zimo niso izpustili vode iz ovna.

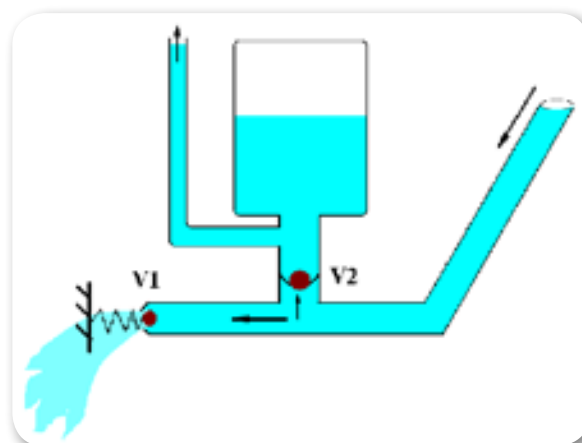
Za lažje razumevanje na kratko pogledjmo zgodovino in princip tega načina črpanja vode. Hidravlični oven so poznali že stari Grki. Ta naprava nam omogoča prečrpavanje vode iz nižjega v višje ležeč kraj. Za to opravilo ne potrebuje zunanje pogona, ampak se izkoristi padec vode, s katero se napaja hidravlični oven. Žal pa je izkoristek le okoli 10-odstoten, kar pomeni, da za dvig 1 decilitra vode do 200 m visoko porabimo 9 decilitrov vode.

Opis delovanja hidravličnega ovna, kot je narisano na

Hidravlični oven s počeno tlačno posodo

shemi: vzmet drži kroglični ventil V1 odprt vse do nekega mejnega pretoka vode (namesto vzmeti je lahko tudi utež, kot je vidno na sliki našega ovna), ko se kroglični ventil V1 zapre. Zaradi vztrajnosti tekoče vode v dovodni cevi pride do hidravličnega udara, vsled česar močno naraste pritisk v dovodni cevi. Voda odpre ventil V2 in vdre v tlačno posodo. Ventil V2 prepreči vodi, da bi odtekla nazaj iz tlačne posode. Ko pritisk v dovodni cevi pade, vzmet spet odpre ventil V1 in cikel se ponovi. Zaradi tega načina imajo ovni tudi značilen zvok, ki ga povzročajo ventili.

Shema delovanja hidravličnega ovna

V primeru hidravličnega ovna na naši planini imamo iz rezervoarja dotok vode s cevjo večjega premera, za odtok vode v višji rezervoar pa sta iz ovna speljani dve tanki cevi, ki se kmalu združita in peljeta do rezervoarja ob naši koči.

Cev, po kateri je tekla voda v oven

Cev, ki teče od naše kočice do spodnje male sirarne (zidane hiške v spodnjem delu planine).

Cevi, po katerih je tekla voda iz ovna v zgornji rezervoar ob koči.

V spodnji sirarni se še danes vidi korito in nad njim cev, kjer je bila verjetno pipa.

Sodoben oven, kakršnega je mogoče kupiti danes.

Verjetno je stari vodovodni sistem na naši planini deloval do leta 1975, ko je naše planinsko društvo prevzelo zgornjo (novejšo) sirarno in jo preuredilo v planinsko postojanko. V času prenove in preureditve sirarne smo opustili črpanje vode s hidravličnim ovnom, ker smo kupili trofazni agregat (Uljanik) in črpali vodo s pomočjo električne črpalke. Na

spletni strani Digitalna knjižnica Slovenije sem našel fotografijo naše planine v času, ko je omenjeni vodovodni sistem še deloval. Verjetno bi kak starejši Bohinjec ali pa kdo od naših članov, ki so prenavljali sirarno, povedal še kakšen zanimiv detajl o takratnem vodovodu, vendar bo za splošno informacijo o zgodovini vode na naši planini verjetno zadoščal tudi ta prispevek.

»Fužinarske planine«, na katerih je bilo v preteklosti razvito pašništvo in sirarstvo, so nujno potrebovale vodo za živino in za sirarstvo, saj izdelava sira brez vode ni mogoča. Največjo srečo imajo na Plani v Lazu, kjer je studenec nad nivojem planine in tako lahko vse stanove in sirarno oskrbujejo z vodo po principu prostega pada. Planina Dedno polje ima studenec pod nivojem planine v Krištofojci, kjer je zbiralni rezervoar, iz katerega s pomočjo črpalke, ki jo žene traktor (enkrat na mesec), prečrpajo vodo v večji rezervoar, ki je nad nivojem planine in se iz njega oskrbuje sirarna.

K pisanju tega članka me je spodbudila kampanja za referendum proti noveli Zakona o vodah. V vsakdanjem življenju se pomena vode premalo zavedamo in po uspešni kampanji nevladnih organizacij nam je danes verjetno bolj jasno, da je voda strateška surovina, zato jo čuvajmo in se zavedajmo, da je razkošje, če lahko vodo pijemo iz pipe.

France Avčin: Planina pri Jezeru 1960 (v času, ko je hidravlični oven še deloval).

Foto: Tomo Rusimovič

PAŠNE PLANINE OB ZGORNJI GOZDNI MEJI

Članek je bil objavljen na portalu Znamenja trajnosti <https://znamenjatrajnosti.si/primeri-trajnosti/kmetijstvo/pasne-planine-ob-zgornji-gozdni-meji>

Le redek turist se zaveda, da je idila lepega poletnega dne, ki jo doživlja na planini – gorskem pašniku, spomenik prastare trajnostne rabe. Arheološke najdbe in zemljepisna imena pričajo, da so planine ustanavljali staroselci še pred prihodom Slovanov. Mnogo planin leži ob zgornji gozdni meji, kar je posledica klimatskih razmer in dejstva, da je bilo potrebnega manj dela za krčenje gozda.

Pašna sezona na planinah je od nekdaj omejena le na topli del leta – na vegetacijsko dobo. Planšarstvo je bilo vedno le dopolnilna, a zelo pomembna oblika živinoreje, o čemer pričajo že srednjeveški urbarji ter številne pravde za planine in pašo na njih. Omogočalo

je, da so kmetije redile več živali in tudi proizvajale več mlečnih izdelkov. Tako je trajnost planin in pašništva postala sestavni del trajnosti udeleženih kmetij in njihove skupnosti.

Za razliko od obdelovalne zemlje, ki je točno določeno pripadala dani kmetiji, je bila »planina« skupna posest vaške srenje. Tako jo je kljub oddaljenosti (ali morda prav zaradi nje) močno povezovala v odnosih do sosednjih srenj in seveda tudi v odnosih med vaščani samimi.

Pred dobrimi sto leti smo za Kranjsko, Štajersko in Koroško tudi pri nas dobili deželne zakone, katerih glavni namen je bil ohranjati planine in njihove proizvodne sposobnosti – njihovo trajnost. Po letu 1945 so planine v socialnem in ekonomskem pogledu bolj ali manj propadle in se začele zaraščati z gozdom. Planinska paša se je začela vračati že v 80. letih 20. stoletja. Pravo renesanso pa je doživela po osamosvojitvi, ko so z vračanjem nacionalizirane

zemlje znova zaživele pašne oziroma agrarne skupnosti, skupni pašnik pa se je leta 2003 tudi vrnil v zakonodajo.

Zakon o kmetijskih zemljiščih je vpeljal, da pašne skupnosti sprejmejo pašne rede, ki urejajo odnose med deležniki. Njihov osnovni namen je zagotoviti pravičnost rabe in ohranitev izrecno poudarjene trajnosti planin.

Pašni redi na različne načine zagotavljajo ravnotežja med ekonomskim in naravnim, torej med rabo in nosilno zmogljivostjo danega vira, kar ni lahko in zahteva prilagoditve v socialnem stebru. Določanje ravnotežja je osnovni pogoj za trajno ohranjanje proizvodne sposobnosti planine. Glavni poudarek pašnih redov je, da se s primerno veliko količino živine (ki je lahko določena fiksno, ali pa se določa vsako leto sproti) omogoča lažje finančno gospodarjenje, to je pokrivanje stroškov obratovanja planine: od plačila pastirju, do vzdrževanja objektov, ograj in poti; zagotavlja in izboljšuje pa se tudi prava izkoriščenost in s tem prepreči zaraščanje.

Pravico do paše na planinah imajo vsi člani pašne skupnosti, ki pa jo lahko v nekaterih primerih posodijo tudi drugim interesentom iz območja agrarne skupnosti, če je sami v danem letu ne potrebujejo.

Način organizacije in delovanja pašnih skupnosti je prilagojen današnjim razmeram, brez dvoma pa

ohranja tudi svoje stare značilnosti. Zagotovljeno je dejavno sodelovanje čim večjega števila članov pašne skupnosti. Število udeleženih pri upravljanju planine je tako precej veliko.

Pašno skupnost vodi predsednik upravnega ali gospodarskega odbora z omejenim mandatom. Ta odbor sestavljajo najmanj trije člani: predsednik, tajnik in blagajnik. Odbor odloča in določa številne zahteve in dolžnosti glede izvajanja paše, upravljanja s planino in organizira skupne delovne akcije, nadzira evidence, pripravlja poročila, skrbi za nadzor nad porabo sredstev itd. Predsednik upravnega odbora je dolžan vsaj enkrat letno sklicati občni zbor, ki se ga udeležijo vsi člani skupnosti. Na občnem zboru se sprejemajo letni program dela, novi člani, finančni plan, zaključni račun, odloča se o pritožbah zoper sklepe upravnega odbora, izbiro pastirja in drugo. Upravni odbor izmed članov pašne skupnosti vsako leto imenuje gospodarja planine. Njegova dolžnost je, da gospodari s planino in izvršuje sklepe upravnega odbora »v smislu dobrega gospodarja.« Ključna oseba pri dogajanju na planini je pastir, ki mora operativno nadzorovati živino in skrbeti, da se izpolnjujejo vse zahteve in dogovori glede živine in paše. Prav tako mora nadzorovati planino in poročati o morebitnih težavah. Če na planini ni stalnega pastirja, se njegove zadolžitve ustrezno porazdelijo med vse pašne upravičence. Lastniki živine skrbijo za prigon po seznamu in predhodnem obvestilu gospodarja planine. Za uspešnost planine

Foto: Tomo Rusimovič

so pomemben dejavnik tudi pašni upravičenci sami. Tudi seznam njihovih dolžnosti je presenetljivo dolg. Povzeti bi ga bilo mogoče z ugotovitvijo, da s plačilom pašnine upravičenec nikakor ni odvezan skrbi za živino in za čim bolj nemoten potek pašne sezone.

Člani z udeležbo na akcijah ohranjajo pašno pravico in imajo prednost pred tistimi, ki se akcij ne udeležijo. Posebno zanimiv je način, kako posameznik odsluži pašno pravico z raznimi deli (npr. popraviljanje ograj in objektov, čiščenje grmovja in plevela, urejanje poti) na planini. Njegove delovne obveznosti so odvisne od števila njegove živine na paši. Če interesent ne more opraviti potrebnega dela v številu ur, mu upravni odbor stroške zaračuna dvojno po potrjenem ceniku. Če pašni interesent trenutno nima živine, pa kljub temu sodeluje v delovni akciji, ima v prihodnje prednost pri sprejemu svoje živine na pašo. Tudi ostali člani s tem ohranjajo pravico in imajo prednost pred člani, ki se akcij ne udeležujejo. Očitno je namen tega določila, da interese pritegne k sodelovanju, ki naj bi bilo pomembnejše kot zgolj plačilo nekega zneska. Za interese, ki ne izpolnjujejo svojih obvez, so predvidene denarne kazni, najhujša kazen pa je prepoved paše in s tem izključitev iz pomembnega dela vaškega življenja. Za trajnost planin je posebno pomemben tisti del pašnega reda, ki neposredno zadeva njihov obstoj, vzdrževanje in obnovo. Interes pašne skupnosti ima pri vseh posegih v prostor, ki bi vplivali na dano planino, prednost.

Vsi stroški se plačajo s skupnega računa, ne glede na deleže posameznikov oziroma na število njihove živine na paši. Ta del pašnih redov je mogoče povzeti z mislijo, da mora biti gospodarjenje na planini skladno z zakonodajo, tako da se zagotovi trajna uporaba planine, da njen nadaljnji obstoj ali gospodarjenje nista ogrožena.

Za planine, ki imajo gozd, je pomembna tudi trajnost gozda, ki je tako del trajnosti planine. Za vse gozdove izdeluje gozdnogojitvene načrte Zavod za gozdove Slovenije, pri izvajanju načrta pa sodelujeta kmetijska svetovalna služba in predstavnik skupnosti – običajno predsednik upravnega odbora. On sodeluje tudi pri skupni izbiri in označitvi drevja za posek. V primeru gozdne paše sta pisno soglasje lastnika (če to ni skupnost sama) in kopija veljavnega gozdnogojitvenega načrta za planino obvezni prilogi k pašnemu redu. Za nadzor v gozdu je zadolžena gozdarska inšpekcija.

Ovrednotenje z vidika trajnosti

Razmislek o številnih, med seboj prepletenih načinih zagotavljanja trajnosti planin in o ravneh, na katerih se prepletajo, ponuja presenetljivo misel: trajnost gozda pogojuje trajnost planine, trajnost planine pogojuje trajnost kmetij, trajnost kmetij pa pogojuje trajnost soseske. Trajnost torej ni ena sama, vseobsegajoča, ampak se pojavlja na različnih ravneh: najdosledneje na najnižjih ravneh, nato pa vse bolj plahni. Trajnost velikih sistemov je sestavljena iz množic trajnosti podsistemov, ki morajo v človekovem svetu tekrovati s sistemi, ki po svoji naravi niti ne morejo biti trajnostni. Absolutne trajnosti torej ni – relativno je odvisna le od razmerja med trajnostnimi in netrajnostnimi (pod)sistemi. Res je, da redi predstavljajo trajnost starodavne planine v novi obliki – duh pa ostaja in z njim nauki za današnjo in jutrišnjo trajnost. Razmere so se res spremenile – človeška narava pa le malo ali nič. Tudi primer planin dokazuje, da je trajnost najprej etično vprašanje, pa tudi vprašanje organizacije.

Poštenost in ne samo možnost, ampak predvsem dolžnost sodelovanja, so planine ohranile do danes. In še nekaj pade v oči ob listanju po pašnih redih: pravica je samo ena, in sicer pašna, funkcije naj bi bile le čast, vse ostalo pa so dolžnosti, ki jih imajo vsi, od predsednika upravnega odbora, ki naj bi v teh časih skrbel tudi za bruseljske subvencije, do pastirja, ki prinaša drva in odganja objestneže ter hkrati pazi na kravo, ki bo telila. Vsi so udeleženci iste zgodbe o planini. Tudi v zgodbi o trajnosti je ena sama pravica, pravica do preživetja. Vse ostalo so dolžnosti – za vsakogar izmed nas.

Foto: Lucija Gartner

OTROCI IZ VRTCA H. C. ANDERSENA NA PLANINI PRI JEZERU (14. 6. – 18. 6. 2021)

MAJA MAROVT

Skupina iz enote Lastovica vrtca je na sončni ponedeljek z dobro malico v nahrbtnikih in dobro voljo odšla novim dogodivščinam naproti. Z nami sta odšla tudi izvrstna vodnika Tomo in Janez, ki sta poskrbela za pestrost tabora in varnost vseh nas.

1. DAN

S Planine Blato smo štartali proti Planini pri Jezeru, kjer smo se namestili v sobe in se seznanili z redom v koči. Po dobrem kosilu je sledil počitek in sprehod okoli jezera in koče GRS.

2. DAN

Po zajtrku smo se odpravili proti Dednemu polju, po kosilu pa sta nas obiskala vodnika reševalnih psov. Otroci so zelo uživali pri igri s kužkoma.

3. DAN

Odpravili smo se na Planino v Lazu. Tomo in Janez sta pokazala otrokom, kje domujejo svizci.

Hoja je bila večinoma po snegu, zato smo mokre stvari lahko posušili v koči pri peči.

Popoldne sta vodnika predstavila planinsko opremo, z lavinsko žolno smo iskali skriti zaklad in si pogledali film o rastlinah in živalih.

4. DAN

Danes je sledila planina Viševnik, ki nas je obdarila s prečudovitimi razgledi.

Po popoldanskem počitku so otroci s planinsko opremo plezali na balvan.

Sledil je planinski krst, podelitev diplom in vlečenje vrvi.

5. DAN

Priprava na odhod s Planine pri Jezeru do Planine Blato. Potem pa čez Hudičev most v Staro Fužino. Posladkali smo se še s sladoledom in sledila je pot proti domu.

Vseh pet dni nas je spremljalo sonce, tako da so se otroci res naužili svežega zraka.

Nad taborom so bili navdušeni in vsi so rekli, da na Planino pri Jezeru pa še pridejo.

PLANINSKI TABOR – PLANINA PRI JEZERU, 21. 6. –24. 6. 2021

ALENKA SETNIKAR

No, pa nam je uspelo...

Namreč planinski tabor smo imeli načrtovan že prvi teden v juniju, vendar je zaradi prevelike količine snega odpadel. Proti koncu junija pa je sneg že toliko skopnel, da smo se 2 skupini iz vrtca H. C. Andersen (Kresničke in Pikapolonice) odpravili na težko pričakovano Planino pri Jezeru. Z nami sta bila vodnika Rašo in Janez ter medicinska sestra Mihaela. Ker pa je bil v petek državni praznik, smo imeli bivanje le 4 dni.

Ponedeljek: na Planino smo v lepem sončnem vremenu prispeli ob 13.00. Ogledali smo si prostore v koči, po kosilu pripravili postelje, malo počivali in popoldan odšli na sprehod okoli jezera ter do lovske kočice. Pred večerjo pa nam je ostalo še nekaj časa za igro in risanje v planinske knjižice pred kočico.

Torek: po zajtrku je sledila priprava nahrbtnika ter mazanje s sončno kremo, saj je sonce res že močno pripekalo. Pot nas je vodila proti planini Dedno polje.

V prelepi naravi so otroci resnično uživali v igri s prijatelji in tudi malica jim je zelo teknila.

Popoldan pa sta na Planino prišla reševalna psa s svojima skrbnikoma, katerih so bili otroci zelo veseli.

Razdelili smo se v tri skupine, se skrili in psa sta nas iskala in seveda tudi našla. Pokazala sta nam, kaj vse še znata. Otroci so z zanimanjem gledali in bili zelo navdušeni.

Seveda pa moramo v planinah poznati tudi planinsko opremo in vodnika sta jo otrokom predstavila. Z »žolno« smo poiskali v bližini kočice še skriti zaklad, s katerim smo se vsi posladkali. Pred večerjo smo se igrali razne družabne igre in se pomerili v vlečenju vrvi, kjer je bilo veliko smeha in zabave.

Sreda: še en prečudovit dan, obsijan s soncem. Pred nami je bil malo daljši izlet kot prejšnji dan. Odpravili smo se namreč na Planino v Lazu. Otroci so zelo dobro hodili in po poti je bilo še kar nekaj snega.

Na cilju pa – kot v pravljici. Čudovita narava in koliko prostora za tekanje, otroško igro! Seveda tudi malica ni manjkala. Kje pa so svizci? So se tudi oni skrili pred vročino?

Popoldan smo bili pred kočico, kjer smo svojim domačim pisali razglednice, risali v knjižice in se seznanili s plezalno opremo. Odšli smo do skale, kjer so se otroci preizkušali v plezanju. Bili so zelo pogumni in vsi so osvojili vrh.

Po večerji pa si je še vsak otrok izbral svoje planinsko ime.

Četrtek: to je bil naš zadnji dan. Seveda – krsta še nismo imeli, brez tega pa ne gre. No, pa da vidimo, koliko znanja so otroci osvojili, kajti vodnika sta jih spraševala npr. katere cvetlice in živali poznajo, planinsko opremo... Nekateri so odgovarjali zelo pogumno in samozavestno, drugi pa malo bolj sramežljivo. Za krst so si izbrali še vrh – nekateri bolj debelo, drugi tanjšo ter število udarcev po ritki.

Res so si prav vsi zaslužili diplomo, na kateri je bilo napisano še planinsko ime.

Sledil je odhod proti dolini – ustavili smo se pri Hudičevem mostu, kjer smo pomalicali in že nas je čakal avtobus, s katerim smo se polni lepih doživetij odpeljali proti Ljubljani. Na avtobusu pa so si otroci oblekli še majice, ki so jih dobili na Planini.

Imeli smo se res čudovito, vsak nov dan je bil obsijan s soncem, tako da smo bili v koči le pri obrokih in počitku. Poleg spoznavanja cvetlic, dreves, živali in še drugih planinskih stvari smo se naučili še našo planinsko himno »Smo mladi planinci z Ljubljane doma....«, ki so jo zelo radi prepevali in hitro osvojili.

IZLET V DOLINO KAMNIŠKE BISTRICE, 12. 6. 2021

SONJA MODLIC

MDO PD Ljubljana in PD LPP sta organizirala izlet v dolino Kamniške Bistrice. Ta dolina ima veliko naravnih znamenitosti.

Pred približno 25.000 leti je tej dolini kraljeval mogočen ledenik, ki naj bi segal od vrhov Grintovcev do Kraljevega hriba nasproti nihalke na Veliko planino. Ko se je ledenik topil, je alpska reka, današnja Kamniška Bistrica, oblikovala to dolino. Pri tem je s seboj nosila skale različnih velikosti. Številne je zdrobila oziroma obrusila. Tako je nastala ledeniška morena, za seboj pa pustila tudi večje, neobdelane skale, ki se imenujejo ledeniški balvani. Naš izlet je bil namenjen predvsem ogledu največjih treh balvanov.

Najprej smo se podali na ogled balvana Sivnica. Ta je skrit med drevjem. V višino meri 40 m in ima obseg 50 m. Je največji v tej dolini. Na njem so si alpinisti uredili plezališče.

Naslednji balvan, ki smo si ga ogledali, je Lepi kamen. Je bolj kvadratast balvan z navpičnimi stenami. Ima izrazito razpoko, a to ni njegova največja posebnost. Na njem se na eni strani nahaja lovska preža, na drugi pa koča. Oboje je povezano s prijetnim lesenim mostičem.

Nazadnje smo si ogledali še Žagano peč, enega najzanimivejših balvanov v slovenskem prostoru. Nahaja se ob poti na Kokrsko sedlo oziroma v zgornjem delu doline Kamniška Bistrica, ki mu pravijo Konec. Zaradi pravilno oblikovanih stranic je poseben že na prvi pogled, še bolj pa preseneti pogled s strani. Balvan je po vsej dolžini preklan, kot da bi ga nekdo prežagal na dva dela. Zaradi neenako trdne in neravne podlage se je balvan prelomil na dva dela, pri čemer je nastala ravna in navpična 20 cm široka razpoka. Tudi ta balvan uporabljajo alpinisti za vaje začetnikov.

Ob povratku smo obiskali še spominski park in si ogledali Plečnikov dvorec.

Izlet je pripravila in vodila Marinka Koželj Stepic, vodnica PZS in predsednica MDO PD Ljubljana.

IZLETI OKOLI LJUBLJANE:

KLOBUK, TOŠKO ČELO, 1. 1. 2021

STANISLAV KRAGELJ

Izkoristili smo prvi dan v novem letu, ki je dela prost, za krajši izlet na Klobuk. To je bil čas zaprtja po regijah zaradi Covida-19. Zbrali smo se na Bavarskem dvoru.

Vsak za svojo masko smo se skrivali in se gledali na razdalji dveh metrov. Sedeži na avtobusu so bili polepljeni z nalepkami, kam se ne smeš uvesti, pa – saj smo bili skoraj sami do končne postaje Bokalce, kjer smo izstopili.

Pri lovski koči na Toškem Čelu je bila prava zima z več snega. Vse je bilo zaprto in mize s klopmi so bile polepljene z rdeče-belimi trakovi. Malo smo pomalicali in se pogreli s čajem iz termovke. Nad lovsko kočjo smo zavili proti Šentvidu, pogled pa nam je uhajal na Klobuk. Ozka pot se je prav kmalu razširila in na odcepu za Pržan smo se dogovorili za naslednjo turo, ki bo šla čez vrh Velike Trate.

VELIKA TRATA, MEDANSKI HRIB, GRMADA, ŠMARNNA GORA, 16. 1. 2021

STANISLAV KRAGELJ

Srečali smo jutranje sprehajalce psov in kakšnega preznjenega tekača s štoparico na roki.

Ob ponovoletnem klepetu smo bili kar naenkrat pred Lovskim domom na Klobuku, mi pa smo podaljšali do travnatega vrha, pokritega s krpicami snega in z razgledom na Krim, na desni strani pa na Gradišče in Debeli hrib.

Po kratkem spustu smo prišli do odcepa za Podutik, zavili pa smo mimo Stražnega vrha po bolj blatni kot sneženi poti in prišli na Preval. V oblačnem vremenu pri spomeniku padlemu kurirčku, kjer pot postane bolj strma, je bilo več snega. Stopi so dobro držali, tako da ni spodrsavalo in hoja je bila prijetna. Derežice, kot obvezna zimska oprema, so ostale v nahrbtniku.

Zaradi Covida-19 smo še vedno zaprti po regijah. Na končni postaji avtobusov v Pržanu smo si sneli maske in nastavili pohodne palice. Pot je takoj strma in dobro označena z rumeno markacijo Jakobove poti. Sneg je bil trd in pri sestopu z vrha Velike Trate smo si nataknili derežice, da ne bi prišlo do neljubega zdrsa na zadnjo plat. Prečkali smo pot Guncle–Bormes in nadaljevali po grebenski poti do Medanskega hriba. Malo pred vrhom smo zavili v Medno, kjer smo prečkali cesto in železniško progo, ki vodi iz Ljubljane proti Gorenjski. Po lesenem mostu iz leta 1934 smo prečkali reko Savo in prišli v Vikrče ter za gostilno Kovač krenili po Westrovi poti na vrh Grmade. Imeli smo lep sončen dan, tako da je bil vrh kar obljuden. Zaradi zbitnega snega smo previdno sestopali proti sedlu in nadaljevali na Šmarno goro. Zazrli smo se na zasnežene Kamniško-Savinjske Alpe in pogled se je ustavil malo nižje – na Smledniškem gradu.

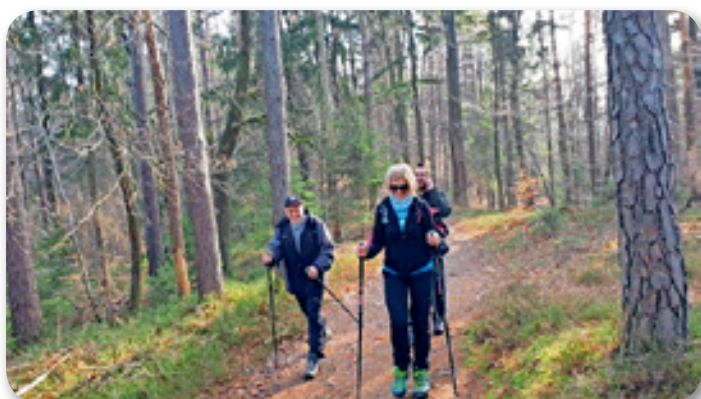
In že smo imeli naslednji cilj. Z derežicami na čevljih smo sestopili v Šmartno, kjer smo ujeli avtobus LPP.

REP NJE, SMLEDNIŠKI GRAD, SMLEDNIK, VERJE, MEDVODE, 13. 3. 2021

STANISLAV KRAGELJ

Rahlo sproščanje razmer zaradi Covida-19. Z Urbano v roki in z maskami na obrazu smo vstopili na avtobus za Repnjo, pri samostanu pa izstopili. To je samostan, kjer se mlada dekleta naučijo veččin v kuhinji. V sončnem jutru smo se vzpenjali proti cerkvi sv. Tilna, ob poti pa občudovali pomladno cvetje.

Pot se počasi vzpenja proti Smledniškemu gradu in ob prijetnem pogovoru smo prišli na razgledni prostor pod grajskim stolpom.

Vsi okoliški snežni hribovi so se bleščali od sonca in nas vabili, nam pa je bilo dovoljeno gibanje znotraj regije. Sestopili smo skozi Smledniško kalvarijo in mimo cerkve v Smledniku po Jakobovi poti prišli v Verje. V Medvodah smo ujeli LPP-jev avtobus.

GRADIŠČE, DEBELI HRIB, PLEŠIVICA, 20. 3. 2021

STANISLAV KRAGELJ

Še vedno nas ovirajo Covid-19 ukrepi.

Z avtobusom smo se odpeljali do Radne. Pri vrtcu se začne pot Pentlja, ki je dolga skoraj 84 km.

Pot Pentlja smo razdelili na štiri dele in šli od Radne do Notranjih Goric. Na Gradišče smo se povzpeli preko Fajtovega vrha. Na vrhu smo si iz knjižice za žige prebrali bajko o kraljici in njeni usodi. Po grebensi poti smo prišli na Debeli hrib. Na gozdni poseki se je odprl pogled preko horjulske doline na Vrh in Ključ.

Sestopili smo mimo naselja Dragomer in preko avtoceste odšli na Barje – Veliki Mah. Ker že dolgo ni bilo dežja, smo na Velikem Mahu hodili ob kanalih, drugače bi šli okoli po cesti. Po preskakovanju malih kanalov smo prišli na most na Velikem Grabnu in nadaljevali po makadamu proti Plešivici. Ob poti proti Vrhju je rastišče čemaža, in seveda smo ga nekaj nabrali. Na Plešivici nas je ujela snežna ploha, ki pa je kmalu prenehala in v Žabnici je posijalo sonce.

Kmalu smo prišli v Notranje Gorice, kjer bi se z LPP-jevim avtobusom pripeljali domov, pa smo bili zaradi bližnjice na Barju prehitri. Zavili smo na železniško postajo in po nekaj minutah je pripeljal vlak, s katerim smo se odpeljali v Ljubljano.

SMREČJE, MOLNIK, ORLE, MAZOVNIK, GOLOVEC, 17. 4. 2021

STANISLAV KRAGELJ

Razmere zaradi Covida-19 so nespremenjene. Z LPP-jevim avtobusom nas je do Lavrice zapeljal naš bivši vodnik. Med hišami smo zavili navkreber na gozdno pot, kjer smo srečali jutranje sprehajalce. Na prvi poseki se nam je na levi pokazala vasica Orle. Pogovorili smo se o poti, ki jo bomo prehodili. Pot nas je vodila med cvetočo reso in grmički odcvetelih mačic in kmalu smo prišli na vrh Smrečje ter nadaljevali proti dvorcu Lisičje. Pri dvorcu so informativne table o zgodovini dvorca. Od dvorca smo imeli lep pogled proti našemu cilju – Molniku. Prečkali smo avtocesto, po gozdni cesti prišli do razpotja in po strmi poti nadaljevali na Molnik.

Na vrhu ob malici in fotografiranju sta nas presenetili Nina in Marija. Povedali sta, da je Molnik njun hišni hrib. Skupaj smo sestopili del poti do razpotja, onidve naravnost, mi pa mimo opuščene kamnoloma desno na Orle, kjer je bilo polno cvetoče rese, teloh pa je že odcvetel. Proti Orlam nas je grelo sonce. Gostišče je bilo odprto in stregli so skozi okno. Nadeli smo si maske in stopili v vrsto za osvežilno pijačo.

Za sestop z Orl je bil predviden prihod na končno postajo avtobusov LPP na Rudniku, mi pa smo nadaljevali pohod preko Golovca, mimo observatorija do Krekovega trga v Ljubljano.

SMREKOVEC, NOVAŠKA GORA, ROTOVC, KRIM, 24. 4. 2021

STANISLAV KRAGELJ

Malo pred Rakitno smo izstopili iz avtobusa in se začeli vzpenjati proti Smrekovcu.

Smrekovec – planinca

Pogovarjali smo se bolj glasno, kot ponavadi, saj je to področje medveda. Sonce nas je grelo, bil je dan brez oblaka na nebu. Po gozdni poti smo prišli na vrh in nadaljevali proti razgledišču na Krimščku. Na travnikih, ki smo jih prečkali, je bilo pomladno cvetje, največ belega žafrana – nunke. Preko Novaške gore smo prišli do Rakitne, kjer smo si ogledali največji jambor in na obvestilnih tablah prebirali o Jamborni poti.

Mimo jezera smo prišli do gostišča, kjer je dišalo po kavici. Malo smo počivali ob osvežilni pijači, potem pa nadaljevali preko Rakitne po poti na Krim. Zaradi močnega sonca smo se zaščitili s kremo in pokrivali za glavo. Po krajšem vzponu smo prišli do odcepa za Rotovc in se po ozki poti povzpeli na vrh.

Smrekovec – Rotovc

Z vrha se nam je odprl razgled na Rakitno in Novaško goro s Krimščkom. Vrnili smo se do razpotja in nadaljevali po cesti na Krim. Na Krimu je bilo veliko ljudi, seveda smo si nadeli maske. Tudi tukaj so stregli pri vratih. Ob malici smo ugotovili, da nam bo avtobus iz Iške ušel. Zato smo sestopili preko Planince na Jezero, kjer smo ujeli LPP avtobus.

RAKITNA, OSREDEK, VRBICA, USTJE, RAKITNA, 19. 6. 2021

STANISLAV KRAGELJ

LPP-jev avtobus nas je pripeljal do cerkvice na Rakitni, kjer smo izstopili. Mimo mladinskega zdravilišča smo pot nadaljevali po makadamski cesti, ki se kmalu prevesi navzdol proti Zali. Po ozki brvi smo prečkali

strugo Zale in se usmerili na strmo pot, ki nas je pripeljala na travnike pod Osredkom.

Na senčni klopki pri znamenju smo se malo ustavili in se naužili lepote in vonja nepokošenega cvetočega travnika. Pri cerkvi na Osredku raste zelo debela lipa.

Postavili smo se okoli nje in štirje smo jo komaj še objeli. Pri spustu do sotočja Zale in Iške smo na travnikih pred gozdom obirali gozdne jagode. Ob vodi smo malicali, potem pa je sledilo sezuvanje in prečkanje Zale.

Pot je strma vse do Ustja, kjer se razcepi na Gornji Ig in Rakitno. Mi smo se odločili za Rakitno. Zamudili smo avtobus, iz zagate nas je odrešil društveni kombi in nas pripeljal na zborna mesto.

LETOŠNJA ZIMA JE Z OBILICO SNEGA POVZROČILA KAR NEKAJ ŠKODE NA NAŠIH OBJEKTIH NA PLANINI PRI JEZERU

TOMO RUSIMOVIČ

Letos je bila zima zelo radodarna s snegom, nasula ga je dobre štiri metre. Kot vsako zimo smo tudi letos ob vsakem večjem sneženju odšli na delovno akcijo na našo kočo in skidali solarne kolektorje na koči in brunarici, da jih teža snega ne bi poškodovala. Pred leti, ko smo na streho koč namestili prve solarne kolektorje, je sneg, ki se je podnevi topil in drsel ter ponoči zmrzoval, v celoti uničil 10 solarnih kolektorjev. Trudili smo se, da bi od zavarovalnice dobili povrnjeno škodo, vendar imajo na zavarovalni polici klavzulo, da je treba škodo prijaviti v 24 urah po sneženju. Naša škoda pa je nastala pri dnevnem taljenju in nočnemu zmrzovanju snega na strehi (učinek premikanja ledenika, ki počasi polzi in ruši vse pod in pred seboj). Tudi dobavitelj, ki nam je montiral kolektorje, je trdil, da kolektorji nimajo garancije za tako velike obremenitve, kot je 3–4m snega. Mi smo trdili, da je bila slaba podkonstrukcija, na koncu pa smo sklenili kompromis in se dogovorili, da oni krijejo 3/4 škode 1/4 pa mi. Od takrat vsako zimo kidamo solarne kolektorje, ko zapade pol metra snega ali več.

Kruta zima nam je pred leti polomila 10 solarnih kolektorjev

Marčevsko kidanje snega nad novimi solarnimi kolektorji

Letošnjo zimo pa so nas prijatelji iz GRS Bohinj sredi aprila obvestili, da nam je sneg zdrsel s strehe in uničil nadstrešek nad vhodom v skladišče (klet) brunarice. Takoj smo si šli ogledat, kaj se je zgodilo, in ugotovili, da je prvič po 15 letih, odkar imamo streho GERARD, sneg v celoti zdrsnil z obeh streh. Na koči nam je poškodoval strešna okna in skrivil žlebove, na brunarici pa je teža snega s strehe, ki je zdrsnil na nadstrešek, obložen še s svojimi 4 m snega, povzročila, da se je nastrešek podrl in zapeljal dober meter navzdol. Ker je bilo okoli objektov še veliko snega, razen ogleda škode nismo mogli narediti kaj dosti več.

Glede na reklamo, ki jo delajo za strehe GERARD, se to ne bi smelo zgoditi. Na svoji spletni strani propagirajo, da njihova streha zadrži sneg na strehi in da se tam tudi stopi.

Njihovi opisi so:

Groba površina kamnitega posipa preprečuje zdrse snega.

Drobni kamenčki v posipu nudijo naravno oviro in zadržujejo sneg na strehi, dokler se ta ne stopi. Z GERARD streho na vaši hiši vam ni potrebno skrbeti za drsenje snega. Prav tako vam ni potrebno posebej opozarjati okolice na nevarnost padajočega snega s strehe. Nenazadnje pa vam ni potrebno zapravljati denarja za snegolove. In tako lahko vse leto uživate ob pogledu na vašo streho brez "motečih" snegolovov.

Odpornost proti snegu in ledu

V vsakemu profilu GERARD se skriva potencialno rešilni sistem v obliki kamninskega posipa. Zaradi njegove grobe teksture sneg ne bo drsel s strehe, temveč bo ostal na mestu in se neškodljivo stopil. Kritine GERARD lahko vzdržijo obremenitev snega in površina nanosa se ob stiku s snegom ali zmrzaljo ne poškoduje.

Vendar na našo intervencijo, da bi nam GERARD povrnil škodo za uničeni nadstrešek in žlebove, niso hoteli nič slišati, češ da imamo v visokogorju ekstremne razmere, za katere pa oni ne morejo odgovarjati. Ugotavljali smo, da je bila temperatura verjetno nekaj dni nad ničlo tudi ponoči in se je sneg zaradi velike teže zapeljal po strehi, kljub temu da je streha posuta z drobnimi kamenčki, ki preprečujejo drsenje.

Stanje na vzhodni strani koč

Skladi snega ob vhodu v koč

Nadstrešek nad vhodom v klet brunarice se je izpulil iz prečnega trama in zdrsel dober meter navzdol.

En mali snegec pa se je le obdržal na strehi.

Tudi ograja okrog koč, ki smo jo lani postavil na novo, ni prenesla teže snega, čeprav smo jo postavili in privili po navodilih proizvajalca. Proizvajalec ograje nam je rekel, da morajo biti razmaki med koli največ dva metra in prečne okroglice privite z dolgimi »inoks« vijaki. Problem so bili prav ti vijaki, ki so imeli premajhne glavice in je teža snega, ki je pritiskala na prečne okroglice, potegnila glavice vijakov v sredo

okroglic, ki so nato obvisile na vijakih. Tudi dobavitelj lesa in vijakov za ograjo se je skliceval na izredne razmere v visokogorju in nam ni hotel pomagati z novimi vijaki, za katere smo zaprosili. Nabavili smo nove vijake z velikimi glavami in sanirali celotno ograjo. Dva dni dela, pa smo bili gotovi.

Prečne okroglice so obvisile na vijakih.

Drugi del težav pa je predstavljal sneg, ki je prekrival pot do planine in ga je bilo konec maja v gozdu še dva metra ali več. Na dostop s traktorjem do planine bi lahko čakali do konca junija. Zadnjih nekaj zim smo v maju vedno naročili bager, da je odmetal sneg sto ali dvesto metro pred kočo. Letos pa je sneg prekrival pot od ograje za krave nad Pungratom do koč (skoraj kilometer). Boštjan, ki je prevzel kidanje snega z bagrom, je rekel, da se je moral orientirati po markacijah, da je odkopal pot.

Kljub vsemu našemu trudu koč nismo uspeli odpreti 1. junija, zato smo morali prestaviti tabor vrtca Andersen. Predvideni so bili trije tabori. Prestavili smo prvega, za drugega pa ni bilo več časa, ker so šli otroci in vzgojiteljice konec junija že na dopust. Kočo smo odprli 12. junija in uspešno pričeli sezono. Iz članka pa vidite, da se tudi pri našem poslovanju poznajo podnebne spremembe, saj smo pred leti lahko sredi maja usposobili koč za sezono in nabirali regrat, letos pa je bilo vse en mesec kasneje.

Lahko le čestitamo gospodarskemu odseku, da sprotno rešuje zaplete in skrbi, da koč uspešno posluje, čeprav je včasih narava močnejša od naših želja.

Med snegom so bile tudi podrte smreke, ki jih je bilo treba odstraniti.

Mirko pozira v koridorju za dostop do koč.

Tudi okoli koč je bilo treba prekopati sneg, da se je hitreje stopil.

PLEZALNA PIRAMIDA NA PLANINI PRI JEZERU

TOMO RUSIMVIČ

Lani, ko smo kupovali les za novo ograjo in nekaj kompletov klopi, smo se odločili tudi za lično igralo PIRAMIDA, po katerem naj bi plezali otroci in se tako učili varnega plezanja ter motorike. Ograjo in klopi smo postavili, igralo pa je ostalo na podstrehi brunarice, ker je pandemija prvič, odkar izvajamo planinski tabor za otroke vrtca Andersen, preprečila izvedbo tabora, pa tudi ukrepi niso bili naklonjeni druženju in igri otrok obiskovalcev koč.

Letos pa smo se ob izvedbi tabora za prvo skupino otrok iz vrtca Andersen odločili, da postavimo igralo in ga predamo namenu. Kar nekaj dilem smo imeli, kako se lotiti sestavljanja, vendar je na koncu vse »štimalo«; porabili smo ves les in vse vijake, kar je pomenilo, da nam je ratalo. Igralo je bilo takoj po postavitvi že v poskusni uporabi in otroci so bili navdušeni nad novo pridobitvijo koč, ki je še dodatno utrdila upravičenost pridobljenega certifikata »Otrokom in družinam prijazna koč«.

S postavitvijo igrala pa se takoj postavi vprašanje odgovornosti v primeru nesreče. Časi, ko so otroci plezali po drevju, se kopali v potoku ali počeli druge vragolije, se pri tem poškodovali in bili doma kvečjemu še kregani ali kaznovani, so že zdavnaj minili. Danes se v primeru poškodbe išče odgovornost in niso izključene niti tožbe staršev do lastnika igrala, pa tudi odvetniki imajo svoje prste vmes.

Naš član upravnega odbora Darko Avsec nas je prijazno opozoril, kaj pravi o tem zakonodaja:

Lastnik igrala mora poskrbeti, da ima igralo ustrezno dokumentacijo:

- dokazilo o skladnosti igrala po standardu EN 1176 in SIST – EN 1177 in podlogo, v kolikor je igralo višje od 600 mm,
- oceno varnosti igrala,
- izjavo o namestitvi igrala s strani dobavitelja,
- navodilo za vzdrževanje in uporabo igrala,
- garancijske pogoje,
- itd.

Odgovornost za varnost igrala se v praksi deli na več akterjev: proizvajalec igrala mora zagotavljati, da

Strokovni posvet, kako naprej.

Zadovoljstvo otrok je poplačalo trud monterjev.

je igralo izdelano v skladu z evropskimi varnostnimi standardi (EN 1176 in SIST – EN 1177), ti standardi se morajo upoštevati tudi pri montaži igrala na primerno mesto: odgovornost lastnika igrala je tudi, da poleg upoštevanja redne kontrole igrala itd. zagotovi tudi

napis, da je uporaba igrala na lastno odgovornost. S temi opozorilnimi tablamami se lastnik igral sicer lahko, do določene mere in v določenih primerih, razbremeni odgovornosti za morebitne nesreče, vendar le, če so igrala brezhibna in redno vzdrževana. Prav tako je smotno poudariti, da je zelo pomembno, kako otrok igrala uporablja. Če jih ne uporablja na primeren in pričakovan način, bo pri nastanku morebitne poškodbe med igro sodišče presojalo, koliko je za nesrečo odgovoren otrok sam zaradi svojega neprimernega ravnanja in koliko lastnik igral. Zelo pomembno je tudi, da je otrok na igralih v spremstvu staršev ali druge polnoletne osebe. Če se namreč škodni dogodek zgodi zaradi slabega ali opuščenega nadzora staršev nad mladoletnim otrokom, je večji del odgovornosti na starših in ne na lastniku igral.

Če bi bil »ziheraš«, bi rekel, ne bomo imeli nobenih igral, ker je tveganje preveliko. Vendar gre moj trezni premislek bolj v smer, da je naše igralo piramida varno izdelano, saj proizvajalec s svojimi igrali opremlja tudi vrtce in javne površine. Tudi montaža je bila izvedena strokovno, saj piramida stoji trdno in so vse prečke dobro pritrjene, zato upam, da bodo otroci na naši novi pridobitvi uživali in bo še dolgo služila svojemu namenu.

PO 20 LETIH JE PLANINSKA ŠOLA SPDT ŠE VEDNO AKTUALNA – OKROGLI JUBILEJ PLANINSKEGA PROJEKTA, KI SI GA JE ZAMISLIL ČLAN IN ODBORNIK FRANKO STAREC

VERONIKA SOSSA - BOHINJ - 16. JUL. 2021

TRST – Planinska šola, ki jo Slovensko planinsko društvo Trst (SPDT) organizira na Planini pri Jezeru, je letos praznovala okroglih 20 let. Jubilej bi sicer morali obeležiti že lani, a so poletne dejavnosti za otroke lani v prvem covidnem poletju odpovedali, zato so rojstni dan počastili na letošnjem planinskem tednu s priložnostno čokoladno torto, ki jo je simbolično

prvi prerezal Franc Starec, idejni vodja in ustanovitelj mladinskega planinskega projekta. Z dolgoletnim članom in odbornikom SPDT – društvu se je pridružil v začetku osemdesetih let, v odboru je gospodar –, sicer 65-letnim upokojenim tiskarjem Primorskega dnevnika, smo se pogovorili o začetnikih, vrhuncih in izzivih.

Gospod Starec, kako je nastala ideja o Planinski šoli?

Ideja je nastala čisto slučajno. Pred 21 leti, ko sem prvič stopil v odbor SPDT, sem se seznanil o pobratenih društvih, pa tudi o koči pri Planini pri Jezeru. Predlagal sem, da bi tam lahko gostili otroke. V tednu dni bi prišli na vrsto izleti, otroci pa bi se privadili tudi na drugačno življenje – brez televizije, tehnologije in nenazadnje brez hladilnika. Mojo idejo so takoj podprli tudi ostali člani takratnega odbora in se je, kot kaže, vse do danes dobro obnesla, otroci so bili vsakič navdušeni. Pred leti smo v koči gostili tudi do 39 otrok, letos jih je bilo manj, 27, tudi zaradi omejitev zaradi pandemije.

Kako poteka življenje na planini? Kdo vodi šolo?

Držimo se pravila, da zagotovimo spremljevalca na vsake štiri otroke. To zaradi varnosti, saj se gibamo v okolju, ki je nekaterim otrokom popolnoma tuje. Nekateri namreč prvič preživijo več dni v hribih, prvič hodijo po planinskih poteh, ki so lahke in manj lahke. Dan pa približno poteka tako: po zburanju je na vrsti zajtrk, nato daljši ali krajši izlet, popolne pa je po krajšem počitku čas za igro. Opažam, da jim ravno druženje in igra še najbolj primanjkuje, nihče pa ne pogreša ne televizije ne telefonov.

Je Planinska šola v takem formatu še vedno aktualna?

Kaže, da je. Letos je bilo veliko povpraševanja, omejili pa smo se na otroke od 2. razreda osnovne šole do malih maturantov, ki so zaključili srednjo šolo. Najmlajši so bili zelo navdušeni nad življenjem na planini, dobro se vsakič odnese tudi dežurstvo in pomoč pri pripravi miz in pospravljanju.

Je bila Planinska šola od vedno namenjena tej starostni skupini?

Tako je. Včasih je bilo več srednješolcev, zdaj pa so v večini mlajši.

So udeleženci sinovi vaših članov, torej taki, ki že obiskujejo gore, ali tudi otroci, ki se v takem okolju znajdejo prvič?

Vsi. Tudi taki, ki v življenju še niso bili ne na Kokoši ne na Volniku. Raznolika družčina se nas zbere. In ko

se dvakrat, trikrat udeležijo Planinske šole, kar sami pripeljejo še starše do koč.

Se udeleženci Planinske šole nato aktivno vključijo v planinsko društvo oziroma se kot člani še naprej vračajo v gore?

Nekateri ne, drugi pa nadaljujejo tudi aktivno. Med letošnjimi spremljevalci so bili na primer tudi taki, ki so bili pred leti udeleženci šole.

Spoznavanje gorskega okolja je gotovo primarni cilj, zagotovo pa ni edini, drži?

Med cilji je zagotovo želja, da otrokom približamo ne samo planinsko okolje, ampak tudi hojo v hribe in gorsko življenje. Spoznavajo, kaj tam počnejo planšarji, kako živijo. Skratka, želimo, da bi otroci vzljubili gore in čisto, pristno naravo.

Je nastopila v teh dvajsetih letih tudi kriza?

Zgodilo se je, da je bilo otrok manj. A največ težav smo imeli s spremljevalci, ki so ključni pri varni izvedbi šole. To so člani društva, ki se šole udeležijo prostovoljno. To nismo samo moški, v zadnjih letih je kar nekaj deklet, med njimi tudi načelnica mladinskega odseka Nika Čermelj.

Ste bili v teh dvajsetih letih vi vedno med njimi?

Tako, vsakič sem bil zraven.

Potrebuje morda vaša Planinska šola kakšno posodobitev?

Bržkone bomo ponudbo obogatili in ponudili otrokom, ki so bili že večkrat v planinski šoli, kaj več. To bo načrtoval v prihodnosti mladinski odsek SPDT. Sam sem le obljubil, da bom še skrbel za ta projekt, kakršen že bo. Takšen, da bo primerna času, razmeram in povpraševanju. Ni dobro, da karkoli ohranja statičnost, vse se da spremeniti.

*Kuharica Mari in Franc Starec režeta torto
(foto: Zvonko Vidav)*

KAKO SMO PRIŠLI DO KOČE NA PLANINI PRI JEZERU

MILAN TERPIN, TEDANJI SODELAVEC KADROVSKE SLUŽBE VIATOR, GORNIK IN ALPINIST TER EDEN OD POBUDNIKOV ZA NASTANEK PLANINSKEGA DRUŠTVA VIATOR

Kmalu bo 50 let, odkar se je rodilo Planinsko društvo Viator, v tedaj največjem slovenskem prometnem, hotelskem in turističnem podjetju, ki ga je kot generalni direktor vodil Slavko Jakofčič. Njegov osebni šofer je bil zagnan gornik in planinec Franček Šafarič. Veliko časa sta skupaj prebila v avtomobilu in seveda sta imela čas tudi za pogovore iz obstranskih dejavnosti enega in drugega. Franček je izkoristil te priložnosti, da je »svojega šefa« prišel nagovarjati k aktivnostim za pridobitev nekega primerne objekta v najem za planinsko koč, ki bi dobila ime po Planinskemu društvu Viator.

Franček je bil namreč med najbolj zagretimi in v konkretno akcijo usmerjenimi pobudniki novega planinskega društva, ki si je v velikem podjetju hitro nabralo številno članstvo. V vodstvu društva je prevladalo mnenje, da bi bila koč prava stvar za člane društva, saj so ti največ časa kot šoferji presedeli v avtobusih in kamionih ali v zaprtih prostorih v delavnicah za popravilo in obnovo vozil.

Tiste usodne zgodnje pomladi je Franček najbolj vneto pihal Slavku na dušo, kar ni ostalo brez odziva. Najprej je Slavko izvedel za možnost najema enega izmed vojaških objektov na jugoslovansko-avstrijski meji – mislim, da je to bilo tam nekje okrog Virnikovega Grintovca. Po prvem ogledu te lokacije (Miha Primc, Zvone Kosmač in Franček Šafarič) je prevladalo mnenje, da ta objekt ni primeren za zamišljeno planinsko koč.

Frančku ni preostalo drugega, kot da je med vožnjami prišel s ponovnim nagovarjanjem »šefa« k nadaljnjim aktivnostim za iskanje ustrezne lokacije. Pa še to mu je vsakokrat zabičal, da bilo najbolje, če bi bila ta koč nekje v Julijcih. Tako je bilo tudi nekega lepega dne, ko je peljal »šefa« na poslovni sestanek na Bled, kjer je imel Viator v lasti skupino velikih hotelov, med njimi tudi hotela Golf in Park. Tu je bil sestanek s krajevnimi veljaki, saj so morali skupaj urejati vrsto zadev iz krajeвне pristojnosti.

Na tem sestanku je bil tudi tedanji predsednik ali po novem župan občine Radovljica. Slavku so v glavi še vedno odzvanjale Frančkove besede, naj že vendar

enkrat najde rešitev za Viatorjevo planinsko kočo v Julijcih. Odločil se je, da v neformalnem pogovoru vpraša župana, ali mogoče ve za kakšen objekt v Bohinjskem koncu, ki bi bil primeren za preureditev v planinsko kočo. To je tudi storil, in župan mu je obljubil, da se kmalu oglasi z informacijami.

Obljuba dela dolg, pravi pregovor, in župan Radovljice je izpolnil obljubo. V svoji okolici je poizvedoval pri ljudeh, ki bi lahko kaj vedeli o teh možnostih. Pri tem je naletel tudi na direktorja kmetijske zadruga v Srednji vasi pri Bohinju, v okviru katere je delovala tudi pašna skupnost, ki je imela v lasti objekt na Planini pri Jezeru. Direktor je menil, da obstaja možnost za najem bivše sirarne in župan je to informacijo posredoval v Viator.

Slavko Jakofčič se je hitro odločil, da se s Frančkom takoj odpeljeta v Bohinj k direktorju kmetijske zadruga. Našla sta ga na smučišču v bližini njegove hiše (Senožeta), čeprav sta se morala do njega po snegu prebiti v »mestnih čevljih«. Povabil ju je domov, povedala sta, zakaj sta prišla k njemu in vprašala po možnostih za najem objekta na Planini pri Jezeru. Povedal jima je, da objekt trenutno še ni prazen, a da sedanjim najemnikom poteče pogodba o najemu. Ne želijo je podaljšati, ker so si za svojo versko dejavnost našli ugodnejšo lokacijo v Poljanski dolini. Le o odkupu inventarja se želijo dogovoriti z novim najemnikom. Slavko in Franček sta se tega dne takoj dogovorila za rezervacijo najema objekta na Planini pri Jezeru. Na neki način je ta dan pravzaprav neformalni rojstni dan planinske koče »Vijatorce«.

Za tem so se pričele priprave na najem objekta in ureditev vseh potrebnih formalnosti. Najprej so se pričeli ogledi lokacije in objekta. V prvi skupini so se na ogled objekta odpravili: Zvone Kosmač, Luka Stupnikar, Franček Šafarič in direktor kmetijske zadruga. V drugi skupini smo bili tudi nekateri člani prvega vodstva planinskega društva Viator. V času ogleda je bilo na planini še kar nekaj snega. Vsem, ki smo si objekt ogledali, je bila hiša všeč, in ocenili smo, da je na primerni in izjemno lepi lokaciji ter primerna za planinsko postojanko. Potem so se pričele tudi formalne priprave za prevzem objekta v upravljanje in izdelava načrtov za prenovo in preureditev za nov namen. V tistem času je bil Luka Stupnikar vodja investicij, načrte za prenovo stare sirarne v planinsko postojanko pa je narisal Milan Kremenšek.

Po toliko letih je seveda tudi govor o zaslugah. Po mojem mnenju je vrstni red približno takšen:

- Vodstvo planinskega društva je dalo prvo pobudo;
- Franček je vztrajno nagovarjal Slavka za akcijo;
- Slavko je akcijo izpeljal in se odločil ZA ogled;
- Člani društva smo si objekt ogledali in rekli DA;
- Slavko je formalno realiziral najem;
- Člani društva so takoj pričeli z aktivnostmi za obnovo.

Po toliko letih sem se pred nekaj dnevi ponovno srečal s Frančkom in Tomom, ki sedaj uspešno vodi društvo. Srečanje je bilo zelo prijetno. Obudili smo spomine na skupno delovanje v »rosnih letih« društva in tako je nastal tudi ta zapis o »nosečnosti in uspešnem rojstvu« koče na Planini pri Jezeru. Junak te zgodbe je nedvomno Franček, saj je poskrbel, da je »prišlo do zanositve« in da je »nosečnost normalno potekala«. Rodila se je kočica. No, pa tudi pri »odraščanju in vzgoji« je imel Franček, skupaj z drugimi predanimi planinci, kar pomembno vlogo. Naj še dolgo srečno hodi po naših prelepah gorah.

Stara sirarna, ki smo jo uredili v planinsko postojanko.

KAKO SEM SE PRIPRAVLJALA ZA VARUHA GORSKE NARAVE

SONJA MODLIC

Spletna predavanja so potekala ob četrtnih in petkih, in sicer 22. in 23. aprila, 6. in 7. maja ter 20. in 21. maja 2021. Predavanja so bila zelo zanimiva, poučna in s predavatelji, ki si jih človek samo želi.

Strah v kosti mi je nagnal izpit (17. 6. 2021), ki sem ga opravljala na Planini pri Jezeru, v času planinskega tabora z otroki iz vrtca Hansa Christiana Andersena. Hvala vodniku Tomu Rusimoviču za tehnično podporo, saj je izpit potekal on-line. Vprašanja pa tudi niso bila enostavna, a je bilo moje veselje, ko se je na ekranu pokazal napis, da sem uspešno opravila izpit, nepopisno. Sedaj me čaka samo še seminarska naloga na temo Zvočno onesnaževanje v gorah. Nalogo bova pripravili s Tajdo Turk, ki je tudi članica našega društva in bodoča varuhinja gorske narave.

Vaje na terenu, 5. 6. 2021

Bodoči varuhi gorske narave v Vratih

DOPIJNI REDNI LETNI ZBOR ČLANOV PD LPP, 22.–26. MAREC 2021

SILVA PAPEŽ

Tudi društvu je COVID-19 povzročil nekaj nejasnosti, ali pa nam je ponudil nove priložnosti – človek se vedno uči. A kaj, ko ne pomislimo vedno, da je vsaka stvar za nekaj dobra.

Kar veliko časa in razmišljanja je bilo potrebno, da je bil zbor članov speljan, kot je treba. Pa se je ponudila priložnost, da spoznamo nov način izvedbe. Pri tem je vsem planinskim društvom priskočila na pomoč PZS, ki je organizirala zoom konferenco na temo zbora članov na daljavo. Izobraževanja se je udeležil predsednik društva, ki je na februarški seji upravnega odbora predlagal in predstavil izvedbo dopisnega zbora članov. Tak način je Zakon o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije omogočal, če je le društvo lahko zagotovilo enakopravno sodelovanje vseh članov.

47. korespondenčni redni zbor članov je po sklepu

UO organizirala in izvedla Komisija za izvedbo korespondenčnega zbora članov. Zbor je sklicala 14 dni pred začetkom, trajal pa je od 22. do 26. marca 2021. V teh dneh je bilo potrebno vrniti izpolnjeno glasovnico. Vse polnoletne člane društva s plačano članarino za leto 2020 je komisija pozvala, da aktivno sodelujejo. Odraslih članov v letu 2020 je bilo 136. Od teh jih je 66 imelo elektronski naslov, in tem je komisija po elektronski pošti poslala povabilo, gradivo za vsako točko dnevnega reda in glasovnice. Ostalim 70 članom pa je bilo celotno gradivo poslano po redni pošti s priloženo kuverto z znamko. Da bi bil zbor članov sklepčen, je morala sodelovati 1/10 polnoletnih članov, to je 14. Na glasovnici je bilo treba označiti, ali se strinjajo z delom odsekov, s finančnim poročilom za leto 2020, z razrešnico starih članov organov in z izvolitvijo novih članov v organe društva.

Odziv je bil nepričakovano velik. Do 26. marca je izpolnjene glasovnice vrnilo 60 članov, po elektronski pošti 14 in po klasični pošti 46. Vse so bile veljavne. Člani so z glasovanjem potrdili vsa poročila, razrešnico vsem voljenim organom društva ter predlagane člane v organe PD LPP.

UPRAVNI ODBOR	
Tomo Rusimovič	predsednik
Andrej Osterman	podpredsednik
Nina Miklič	tajnica
Božica Hren	svetovalka za finančno računovodsko poslovanje
Bojana Burnik	načelnica Mladinskega odseka
Mirko Božnar	načelnik Gospodarskega odseka
Stanislav Kragelj	načelnik Vodniškega odseka
Sonja Modlic	načelnica Odseka za varstvo gorske narave
Helena Novak	načelnica Odseka za propagando in stike z javnostmi
Darko Avsec	načelnik Odseka za organizacijo in poslovanje
Alojz Rogelj	načelnik Markacijskega odseka
NADZORNI ODBOR	
Član Nadzornega odbora	Namestnik člana Nadzornega odbora
Silva Papež – predsednica	Marija Medved – namestnica predsednice
Sonja Modlic – članica	Janez Medved – namestnik člana
Miro Prelc – član	Majda Janežič – namestnica člana
ČASTNO RAZSODIŠČE*	
Član Častnega razsodišča	Namestnik člana Častnega razsodišča
Pavle Gregorka	Ivan Blažič – namestnik člana
Miha Primc	Ivan Medved – namestnik člana
Herman Rednak	Miro Prelc – namestnik člana

*Častno razsodišče na prvi seji samo izvoli predsednika in njegovega namestnika

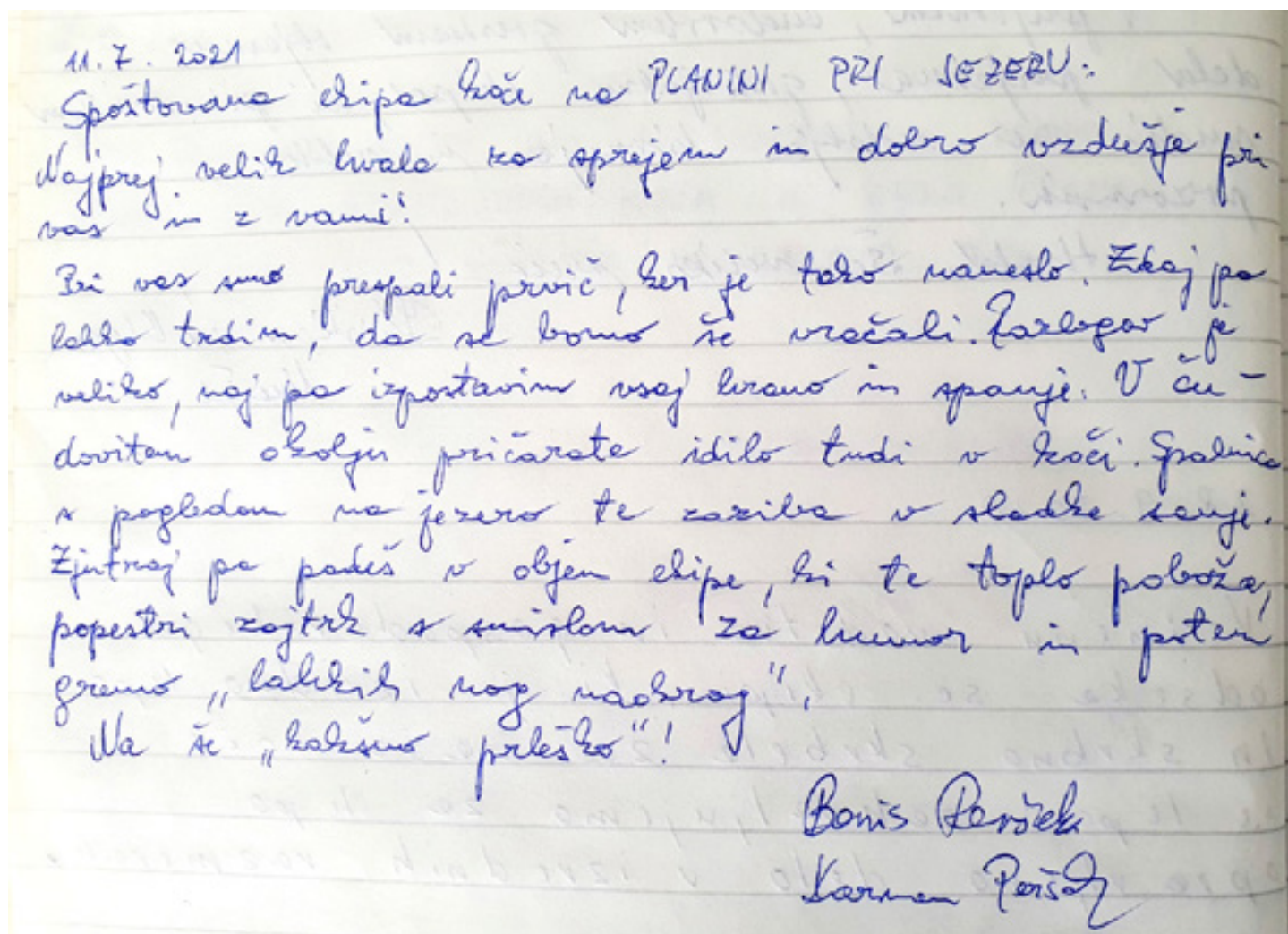

V upravni odbor sta bila povabljeni in izvoljena dva nova člana, oba iz vrst podjetja LPP. Božica Hren, zaposlena v Službi za finance in kontroling na JHL, bo sodelovala v upravnem odboru kot svetovalka za finančno-računovodsko poslovanje in bo »desna roka« predsedniku pri obdelavi finančnih podatkov, Darko Avsec pa v LPP-ju deluje na okoljevarstvenem področju ter področju varstva pri delu in požarne varnosti, v društvu pa bo načelnik Odseka za organizacijo in poslovanje. Njegova naloga bo pripraviti Pravilnik o varstvu osebnih podatkov, ki

je priporočljiv, vzpostaviti evidenco obdelovanja osebnih podatkov ter njihovo uporabo in hranjenje. Veliko dela bo imel tudi s pravilniki, ki so potrebni posodobitve.

Zbor članov je bil izveden brez glasbe in brez malice, brez pozdravov pobratenega SPD Trst in predstavnikov ostalih planinskih društev, brez osebnega stika. Koliko se je kdo v enem letu postaral, pa bomo – upam, saj bo tudi korona mimo, videli na naslednjem zboru članov.

UTRINEK IZ KNJIGE VTISOV NA NAŠI KOČI

Na naših avtobusih plačujete prevoz z mobilno aplikacijo Urbano na pametnih telefonih ali pametnih urah ...

... načrtujete pot s pomočjo satelitskega sistema na pametnih telefonih.

Prilagojeni smo za osebe s posebnimi potrebami ...

... in z 68 avtobusi na metan ohranjamo zdravo okolje za vas.

Lahko najamete avtobus s prikolico za kolesa.

Električne EURBANE za izvajanje prevoza na klic.

In električne Kavalirje v peš coni.

Zapeljite se z zložljivim kolesom v celotni mreži LPP.

avtobus@lpp.si
01 58 22 400

tehnicni@lpp.si
01 58 22 700

delavnice@lpp.si
01 58 22 600

**PUSTI SE
ZAPELJATI**

LPP
Zapelji se na www.lpp.si

Mestna občina
Ljubljana

LJUBLJANA
Zmagovitelja 2016
ZELENA
PRESTOLNICA EVROPE

IZLETI PD LPP 2021/22

datum, dan	izlet	zaht.	čas hoje	vodnik
MAREC 2021				
20. 03. SO	Pentlja	L	7 ur	Stane Kragelj
APRIL 2021				
03. 04. SO	Pentlja	L	7 ur	Stane Kragelj
09. 04. SO	Nanos	L	5 ur	Franc Bergant
17. 04. SO	Lašček	L	5 ur	Marinka Koželj Stepic
MAJ 2021				
08. 05. SO	Kamniška Bistrica	L	5 ur	Marinka Koželj Stepic
15. 05. SO	Golica	L	5 ur	Franc Bergant
22. 05. SO	Grintovec	Z	8 ur	Janez Medved
29. 05. SO	Tabor ljubljanskih planincev	L	2 - 4 ur	Franc Bergant
30. 05. NE	Srečanje s SPD Trst	L	3 - 4 ure	UO PDLPP
JUNIJ 2021				
05. 06. SO	Turska gora	ZZ	8 ur	Janez Medved
12. 06. SO	Dobrač (A)	L	4 ur	Marinka Koželj Stepic
19. 06. SO	Pentlja	L	8 ur	Stane Kragelj
23.-27. 06 SR-NE	Peš iz Ljubljane na Planino pri Jezeru	L	8. - 10. ur/ dan	Tomo Rusimovič
JULIJ 2021				
05. 07. SO	23. Pohod Drago Bregar	L	5 ur	Franc Bergant
10. 07. SO	Planjava	ZZ	8 ur	Janez Medved
AVGUST 2021				
14. 08. SO	Brana	Z	7 ur	Janez Medved
20.-22. 08 PE-NE	Planinarjenje po Fužinskih planinah	L + Z	4 - 8 ur	UO PDLPP
SEPTEMBER 2021				
03. 09. SO	Snežnik	L	5 - 8 ur	Franc Bergant
11. 09. SO	Zelnarica	L	8 ur	Janez Medved
25. 09 SO	Okoli Ljubljane	L	4 - 5 ur	Stane Kragelj
OKTOBER 2021				
08. 10. PE	Kosmatica (A)	L	5 - 6 ur	Marinka Koželj Stepic
16. 10. SO	Blejska koča	L	5 ur	Franc Bergant
23. 10. SO	Izlet v neznano	L	3 - 4 ure	UO PDLPP
30. 10. SO	Okoli Ljubljane	L	4 - 5 ur	Stane Kragelj
NOVEMBER 2021				
07.11. NE	Kostanjeva nedelja s SPD Trst	L	3 - 4 ure	UO PDLPP
13. 11. NE	Vrtovčeva pot	L	6 ur	Franc Bergant
20.11. SO	Okoli Ljubljane	L	7 ur	Stane Kragelj
DECEMBER 2021				
11. 12. SO	Prednovoletno srečanje članov PD LPP Pr' Mehačk	L	3 - 4 ure	UO PDLPP
JANUAR 2022				
8. 01. SO	Komna	S	5 ur	Janez Medved
14. - 15. 01. SO	Nočni pohod na Polhograjsko Grmado	S	5 ur	Franc Bergant
22. 01. SO	4. tradicionalni pohod na Planino pri Jezeru (šola varne hoje pozimi)	S	9 ur	Stane Kragelj
FEBRUAR 2022				
05. 02. SO	Potepanje po Veliki planini	S	8 ur	Stane Kragelj
20. 02. SO	Zelenica Zgornji plot	S	8 ur	Stane Kragelj

Legenda:

L - lahka tura
Z - zahtevna tura

ZZ - zelo zahtevna tura
S - snežna tura